

ARCHIEF

VOOR DE

Suikerindustrie in Nederlandsch-Indië

ORGAAN

VAN HET

Algemeen Syndicaat van Suikerfabrikanten in Ned.-Indië

34ste JAARGANG 1926

1e DEEL

(Afl. 1 t/m 26, p. 1—696.)

CENTRALE BIBLIOTHEEK
KON. INST. v. d. TROPEN
AMSTERDAM

Uitgegeven door

Het Algemeen Syndicaat van Suikerfabrikanten in Ned.-Indië.

KORTE MEDEDEELINGEN†

VAN HET PROEFSTATION VOOR DE JAVA-SUIKERINDUSTRIE TE PASOEROEAN.

No. 65. *Coelophora biplagiata*.

De in Maart aangebrachte 31 exemplaren van dit lievenheersbeestje (zie *Archief* 1926 I p. 285 — 287) vermeederen zich goed te Pasoeroean, zoodat reeds eenige partijtjes uitgegeven konden worden aan kweekstations op fabrieken, terwijl ook het Instituut voor plantenziekten te Buitenzorg eenig materiaal kreeg.

De cultuur dezer kevertjes eischt evenwel veel toezicht en zorg, daar de volwassen insecten en de larven in gevangenschap een sterke neiging hebben om de eieren op te eten, terwijl de larven elkaar ook gaarne aanvallen en verslinden.

De volwassen insecten houdt men het best in een houten kooi van 1 Meter hoog en 50 c.M. breed en diep, zonder bodem, geheel bespannen met fijn muskietengaas, zooals ook voor spenkasten gebruikt wordt; één zijde is in 2 deuren verdeeld, gescheiden door een dwarslat, zoodat men het binnenste der kooi overal gemakkelijk kan bereiken. De kooi wordt het best op een bak met grond gezet; door dezen grond nat te houden, blijft de atmosfeer vochtig, wat noodig is. Door de bak van pooten en handvatten te voorzien, is het geheel gemakkelijk te verplaatsen en desgewenscht door waterbakjes mierenvrij te houden. De grondbak krijgt dan dus den vorm van een berrie. Opstelling onder een galerij is het best; directe zon moet vermeden worden.

In de kooi zet men de bladeren met luis in eenige wijdmondsche flesschen; de opening om de bladeren moet met ruwe watten dicht gemaakt worden, daar anders de insecten er gemakkelijk invallen. 3 flesschen ieder met 4 bladeren is voldoende; men gebruike alleen bladeren met luis er op. In de kooi brengt men 5 à 10 paren kevers.

Deze kooi dient slechts om steeds een voorraad van 10 à 20 dieren te houden; de dieren eten echter de eieren zoo gaarne op, dat men doorlopend zou moeten opletten of er eieren afgezet worden en deze direct weg zou moeten halen om larven te krijgen. Daarom is het aan te raden, enkele der paartjes in een glasdoos of iets der-

gelijks te houden op kleine stukjes blad met luis; de eihoopjes zijn dan veel beter te vinden en weg te nemen.

De eieren. Elken dag worden de bladeren minstens 1 maal, liefst 2 maal afgezocht naar eieren; de kleine gele eihoopjes worden met een stukje blad uitgeknipt en in een glazen schaal of blikken deksel gelegd; dwars op de lengterichting steekt men een speld door het bladstukje, opdat het niet omkrult, want dan raken de uitkomende larven vaak in de knel.

De larven. Na 2 dagen komen de eieren uit; de larven zijn fijne zwarte beestjes, met lange pooten; ze worden met het bladstukje, waarop ze zitten of anders met een zacht penseel om ze niet te beschadigen, in een andere schaal of bak overgebracht, waarin stukjes blad met luis aanwezig zijn. De larven zijn zeer hongerig en moeten direct volop eten hebben.

De eieren van één dag worden door ons in één bakje gehouden, ook de larven blijven op die manier bij elkaar. Er moet vooral gezorgd worden, dat geen vloeibaar water aanwezig is; door de opgehoopte bladstukjes blijft de atmosfeer vochtig genoeg; als men de doozen afsluit, moeten afgezette vochtdruppeltjes weggenomen worden.

De pop. Het larvenstadium duurt 9 dagen, de jonge larven zijn geheel zwart, de volwassen larven zijn ongeveer 1 c.M. lang en zijn zwart met enkele rose vlekken. Zij zetten zich vast op bladstukjes, schrompelen schijnbaar wat in, werpen de huid af, en vertoonen zich dan als oranjegele poppen, waarop kleine zwarte vlekjes voorkomen. Na 4 dagen komen hieruit de volwassen insecten te voorschijn. Ook de poppen worden weer gezamenlijk in een aparte doos gelegd, die gesloten moet zijn om het ontsnappen der volwassen dieren te voorkomen.

Alle doozen of blikken, waarin men kweekt, kunnen in grootere bakken met water gezet worden, waardoor men eventuele mieren uitsluit en het weglopen van larven voorkomen wordt; dan behoeft men de doozen met larven ook niet af te sluiten.

Men kan nu zelf voortdurend een aantal dieren als „stock” aanhouden, en de rest naar den tuin brengen.

Er moet voortdurend veel voedsel aanwezig zijn; in de bakjes met larven moet men dus telkens, als de luizen verminderen, nieuwe bladstukjes neerleggen; men doet dus het best, steeds een aantal groote bladstukken met luis, in water gezet, bij de hand te houden, zoodat men stukjes van 6 à 8 c.M. kan afknippen en in de doozen

leggen. In de kooi, waar men de Coelophora's in voorraad houdt, kan men de geheele bladeren om de 2 dagen ververschen.

Het is gebleken, dat Coelophora, behalve de witte luis ook *Aphis sacchari*, *Aphis maidis* en *Oregma nipae* eet; deze laatste komt op Nipa en klappers voor. Daarnaast zijn er nog andere minder algemeene insecten, die gegeten worden.

Wij hebben hier aangegeven hoe men moet handelen om met zekerheid een kleinen voorraad in leven te houden; zoodra men van verschillende stadia een overmaat heeft, kan men deze dieren, larven of volwassen insecten, in den tuin op planten met luis zetten en ze aan hun lot overlaten,

Uit het voorgaande volgt, dat de cultuur zorg vereischt en doorlopend toezicht; voor degenen, die een kweekstation wenschen, kunnen wij op aanvraag geleidelijk 10 à 20 volwassen dieren beschikbaar stellen.

PASOEROEAN, 1 Mei 1926.

De onderdirecteur,
Dr. J. KUYPER.

VERHANDELINGEN.

STOOMECONOMIE

door

Q. A. D. EMMEN.

Naar aanleiding van het artikel van H. C. LOHR, over Stoom-economie in *Archief* 1926 I p. 198 wensch ik het volgende op te merken.

Sub 2. Schadelijke ruimte. LOHR gaat zoo ver, den vrijslag bij oude machines terug te willen brengen aan de voorzijde op $\frac{1}{2}$ m.M. als de machine koud is. Nu is de bepaling hiervan zeer lastig; immers de cilinder is aan de voorzijde gewoonlijk niet afgedraaid; ook zijn de zuigers niet absoluut vlak en het voorvlak is niet altijd loodrecht op de stang. Neemt men dus de maat aan de ongunstigste zijde, dan kan directe beschadiging optreden. Daarbij komt nog dat af en toe in de campagne bij een stop de kruikmetalen en het kruiskop-pen-metaal worden opgezuiverd, zonder dat er dan bij gedacht wordt hoe het met de schadelijke ruimte staat. Ik acht daarom de opgegeven maat van $\frac{1}{2}$ m.M. gevaarlijk. Alleen als het voor-